

ЗАВИЧАЈНО УДРУЖЕЊЕ КРАЈИШНИКА

НИКОЛА ТЕСЛА

КРАЈИШНИК

БИЛТЕН ЗАВИЧАЈНОГ УДРУЖЕЊА КРАЈИШНИКА
“НИКОЛА ТЕСЛА”, ЗА 2009. ГОДИНУ

БРОЈ - 7
ГОДИНА - VII

**КРАЈИШКИ БИСЕРИ УСПЕШНО ПРЕРАСЛИ
У ТАКМИЧАРСКИ ФЕСТИВАЛ**

Стр. 4.

ДЕВЕТИ ЛИЧКИ ВИШЕБОЈ

Стр. 12.

ОЛУЈА ЈОШ УВЕК ТРАЈЕ!

Стр. 14.

**СЕЋАЊЕМ И ПЕСМОМ ВОЛИМО
И БРАНИМО КРАЈИНУ**

Стр. 17.

Наш кутак на интернету:

www.zuknikolatesla.org

Завичајно удружење Крајишника

НИКОЛА ТЕСЛА

Завичајно удружење Крајишиника "НИКОЛА ТЕСЛА"

УВОДНИК

Поштовани пријатељи, драги земљаци,
уважени читаоци,

Почетак нове године, време је када се сумирају резултати у години која је иза нас. Овде желим да вам у сажетом тексту одсликам активности удружења у минулој, 2009. години, и да кроз однос планираног и оствареног сумирим реализоване пројекте.

Као што је већ познато широј јавности, Завичајно удружење Крајишиника „Никола Тесла“, по свом програму, окупља Србе са свих крајишких простора, без обзира када су дошли у Републику Србију. Својим активностима, као и сарадњом са другим удружењима сличног карактера, институцијама на локалном и државном нивоу, настоји да се избори за права и интересе прогнаних и избеглих Срба Крајишиника, те на тај начин створи повољније услове за живот.

Од прошле године Удружење је проширило свој рад на простор целе државе. Из различитих места у Србији јављали су нам се земљаци, заинтересовани да се учлане у Удружење „Никола Тесла“. Кроз активности које спроводимо и остварене резултате, наши људи увидели су и препознали квалитет рада. Укључивањем у рад Удружења „Никола Тесла“ желе да дају свој допринос остварењу заједничких циљева и наравно да остварују своје интересе. За ово је у великој мери заслужан и интернет, јер су посетом сајта Удружења, многи за тренутак макар у мислима прошетали својим завичајем. Сајт Удружења посећује велики број људи из читавог света. За око годину и по, колико сајт постоји, примили смо много позитивних коментара и предлога за сарадњу. Ово нас наравно охрабрује и чини

да се осећамо задовољним. Такође, то нам даје додатну мотивацију да још квалитетније и напорније радимо.

У претходном периоду уложен је огроман напор да би се постигао, по свим досадашњим показатељима, позитиван и веома респектиbilан резултат. У години коју су обележили привредни проблеми и економска криза код нас и у свету, успели смо да очувамо континуитет редовних активности Удружења.

У децембру 2008. године ушли смо у крвну организацију под називом Коалиција, коју тренутно чини 48 удружења избеглица. Ово са циљем да будемо ефикасан и компетентан партнёр државним органима Републике Србије, на добробит свих оних које представљамо. Многа су питања која се решавају кроз одговарајуће пројекте. Сигурни смо да би, уз озбиљан приступ свих актера, велики број питања која муче избеглице био квалитетно решен. Искрено смо ушли у Коалицију, сматрајући да само јединствени можемо да се изборимо за права и интересе прогнаних и избеглих Срба. У циљу остварења свеобухватног интереса прогнаних и избеглих Срба, пружили смо значајну подршку и помоћ нашим људима приликом одласка на локалне изборе у Р.Хрватској.

Кроз пројекат „Крајишки бисери“, то са поносом могу да констатујем, остварујемо наизглед мали али веома озбиљан и значајан подухват. У претходних 7 година, веома успешно, организовали смо Фестивал крајишких пјесама „Крајишки бисери“. Ова културна манифестација од изузетног је значаја за Србе Крајишике. Основни задатак јесте очување традиције и обичаја народа који је кроз своју историју пролазио и пролази многе голготе, па

Издавач: Завичајно удружење Крајишиника
"Никола Тесла"

Адреса: Војводе Путника 38, 26360 Пландиште

Жиро рачун: 340-5342-06; ПИБ: 10 12 39 410

Контакт телефон: 063/86-94-919

E-mail: zuknikolatesla@gmail.com

www.zuknikolatesla.org

За издавача: Никола Г. Везмар, председник

Билтен припрема и уређује:
Председништво удружења

Сарадници:

Родика Грујеску, Бранко Бабић

Фото:

Михајло Банчевић, Дарко Грба,
Николина Везмар

Техничко уређење и припрема за штампу:

Гојко Н. Везмар

Штампа: Штампарија "Тули" - Вршац

Завичајно удружење Крајишиника “НИКОЛА ТЕСЛА”

ипак није клонуо духом. Негујући своју културу, традицију и обичаје успео је да опстане и очува свој идентитет. Због тога, не смо дозволити да нам се затру корени. Морамо сачувати оно што су нам преци оставили у наслеђе, да бисмо имали шта да оставимо потомству. Управо је песма нешто највредније и најлепше што се у наслеђе може оставити!

Од ове године, како смо и најављивали, фестивал је прерастао у такмичарски. То је неопходно како би овај фестивал опстао као симбол и репрезент културе Срба Крајишиника. За седам година постојања ударени су чврсти темељи који су сигурна гаранција за дуговечност фестивала. Ово потврђује учешће 17 изузетно квалитетних група, које су биле једнако добре, па је стручни жири био на великом мукама да издвоји оне који су за нијансу били бољи од осталих.

Као и до сада, сваке године обележавамо 4. и 5. август, датуме када је цео један народ прогнан из свог завичаја. На обележавању у Београду, у цркви Св. Марка, 4. августа 2009. године, учествовала су сва избегличка удружења која су се удружила у Коалицију, као и удружења која су у Асоцијацији. Са овог скупа отишла је јасна и недвосмислена порука, да смо јединствени и да имамо огроман потенцијал који мора бити респектован. Такође, у организацији Удружења „Никола Тесла“, од 2001. године, сваког 5. августа, у цркви Св. Рафаила Банатског у Пландиншту, обележава се прогон и даје помен свима који су погинули у Крајини, као и онима који су преминули у избеглиштву, далеко од свог родног краја.

На културном и спортском плану дали смо свој допринос учешћем и гостовањем на неколико значајних манифестација. Између осталог, и ове године учествовали смо на, деветом по реду, „Личком вишебоју“ у Апатину, са такмичарском екипом „Никола Тесла“. У Апатину је са нама ишла и изворна група „Традиција“, која је песмом за наш сто привукла велики број земљака. На прослави Велике Госпојине, храмовне славе у Великој Грди, били смо гости културно-уметничког дела програма. Гостовали смо и код наших пријатеља и земљака у Бачкој Тополи, на турниру у боћању. Били смо учесници и културно-уметничког програма у Дому синдиката у Београду, који је на светски дан избеглица, 20. јуна 2009. године, организовала Коалиција удружења избеглица у Републици Србији.

На почетку 2009. године, били смо готово убеђени да ће се у сада већ прошлој години решити већи део проблема који муче избегличку популацију. На жалост, морам да констатујем да нисмо задовољни. Остале су нерешене готово сва питања у Републици Хрватској: питање несталих, идентификација погинулих, имовинска питања, пензије, тајни спискови осумњичених, станарска права и многа друга питања. Такође, врло смо незадовољни односом према избеглим Србима по питању интеграције. Ова питања, као и сијасет других проблема, продужавају избегличку агонију која траје већ 14 и више година. Проблеми који тиште садашње и бивше избеглице (они који су узели држављанство Р. Србије), могу бити решени искључиво кроз озбиљан пројекат о одрживом повратку у земљу порекла или интеграцију у Републици Србији.

Протеклу годину, на жалост, памтићемо и као годину када је овоземаљски живот заменио вечним, Његова Светост Патријарх српски Господин Павле. Српски православни народ у целини, а сигуран сам и сви они који са нама живе на овим просторима, осетили су велики губитак одласком човека који је био симбол добродушности и неизмерног човекољубља, и којег су многи још за живота сматрали светцем. Његову величину и захвалност као народ исказали смо кроз достојанствен испраћај.

Оноси између земаља порекла и Републике Србије већ на самом почетку ове, 2010. године, нису охрабрујући. Унаточ свему гајимо наду да ће представници власти у Р. Србији наћи начина да нам помогну да коначно решимо проблеме који се не могу решавати без легитимних представника избеглица.

На крају, желим да се захвалим свима који су на било који начин дали свој допринос у реализацији пројеката које је Удружење у прошлој години реализовало. Искрени сам оптимиста и верујем у боље сутра. Зато, драги моји земљаци, наоружајмо се оптимизмом и верујмо у себе!

Желим да се свима нама остваре све жеље и чекње у Новој 2010. години!

Чинимо добра дела, јер добро се добрим враћа!

Никола Г. Везмар, председник удружења

Завишајно чдружење Крајиника "НИКОЛА ТЕСЛА"

КРАЈИНСКИ БИСЕРИ УСПЕШНО ПРЕРАСЛИ У ТАКМИЧАРСКИ ФЕСТИВАЛ

У натпјевавању у изворним крајинским пјесмама, на 7. Фестивалу „Крајински бисери“ у Пландиншту, такмичило се 17 изворних крајинских група. Прва три места заузели су: Изворна група „Традиција“ - Пландинште, мушка пјевачка група КУД „Крајина“ – Београд и женска пјевачка група КУД „Петрова Гора - Кордун“ из Београда.

Седму годину за редом у Пландиншту је, 3. октобра 2009., одржан Фестивал „Крајински бисери“. Ове године фестивал је потпуно прерастао у такмичарски, што је и био циљ организатора још од самог почетка и покретања идеје о фестивалу крајинских пјесама. Такмичарски карактер фестивала додатни је мотив за учеснике и додатна обавеза за организатора, што има за резултат подизање квалитета и значаја ове манифестације.

На самом почетку фестивала, госте је поздравио Никола Везмар, председник Звичајног удружења Крајиника „Никола Тесла“, а затим је фестивал званично отворио Миодраг Линта, председник Коалиције удружења избеглица у Републици Србији. Након свечаног отварања уследио је двочасовни програм током којег су се Крајинци, ношени крилима изворне песме, на тренутак вратили у завичај.

Свечано отварање фестивала:
Миодраг Линта

На овогодишњим „Крајинским бисерима“ учествовало је 17 изворних певачких група. Програм се састојао из два дела: такмичарског, у коме је свака група отпевала по једну изворну песму, и ревијалног дела, у коме су се такмичари представили са по још једном песмом по слободном избору. Такмичарски део фестивала пратио је стручни жири у тројланом саставу: у улози председника жирија Радмила Ђукелић, песникиња и књижевник, Ивана Љубинковић, етномузиколог и Бранко Бабић, дугогодишњи радник у култури и велики познавалац изворног крајинског певања. За време ревијалног дела жири је сабрао бодове и донео одлуку о коначним резултатима такмичења.

Председник жирија Радмила Ђукелић

Изворне групе које су се надметале на седмим „Крајинским бисерима“ одушевиле су публику и по завршетку такмичарског дела било је јасно да чланове жирија чека тежак посао. Како је и сама председница жирија приликом проглашења три најбоље пласиране групе истакла, жири је имао тежак задатак јер је на Фестивалу у Пландиншту виђено много квалитетних група и само су нијансе пресудиле. По оцени жирија, најуспешнија на Фестивалу

Завичајно удружење Крајишиника “НИКОЛА ТЕСЛА”

„Крајишки бисери“ Пландинште 2009. била је Изворна група „Традиција“ - Пландинште, другопласирана је била мушка пјевачка група КУД „Крајина“ – Београд, док је треће место заузела женска пјевачка група КУД „Петрова Гора - Кордун“ из Београда.

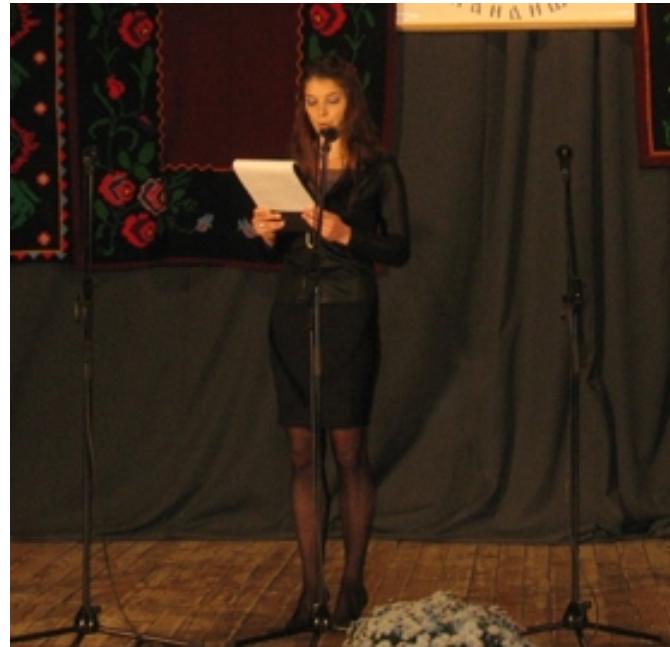
Три првопласиране групе награђене су пригодним наградама. За освојено прво место уручен је златни симбол Фестивала, велика диплома за освојено прво место и сваком члану групе по диплома и личка капа. За освојено друго место додељен је сребрни симбол Фестивала, велика диплома за освојено друго место и сваком члану групе по диплома и личка капа. Трећепласираној групи припао је бронзани симбол Фестивала, велика диплома за освојено треће место и сваком члану групе по диплома и личка капа.

Сребрна, златна и бронзана награда

Како награду за труд уложен за очување крајишке пјесме и неговање крајишког културног стваралаштва, свака група која је учествовала на фестивалу награђена је захвалницом и посебним поклоном: личком капом са извеженим симболом Фестивала. Пред крај програма, организатор је приредио изненађење за публику и пригодим поклонима наградио три најсрдјенија гледаоца чији су бројеви улазница извучени из личке капе. Двоје извучених су добили ДВД фестивала „Крајишки бисери“, а један личку капу.

На крају фестивала, традиционално, сви учесници изашли су на сцену и заједно отпевали „Нема раја без роднога краја“. Част да поведе песму и пева први глас имо је гост фестивала Добривоје Павлица, доајен извornog krajiškog pjevača i čovek koji je ceo svoj radni vek posvetio sakupljanju i čuvanju krajiškog kulturnog blaga.

Водитељ програма: Данијела Брезичанин

Никола Везмар, председник Завичајног удружења Крајишиника „Никола Тесла“, захвалио се свим учесницима што су уложили огроман труд да би сачували извornu пјесму, културу и традицију Крајишиника, а по наступу видело се да су сви учесници максимално дали себе, да пјевају из душе и срца и да су кроз пјесму исказали емоције које их везују за крај из кога потичу: „Желим да кажем да је прави победник фестивала крајишка пјесма. Од самог оснивања, пре седам година, када смо правили концепцију фестивала, замисао је била да буде такмичарски. То је суштина сваког фестивала, да се људи такмиче и да се доказују, јер заправо, крајишка прела су исто била такмичења. И тамо су се људи доказивали, долазили су момци и пјевали дјевојкама, дјевојке им одговарале, а оно што је данас златна плакета тада је за најбољег као награда била дјевојка.“ Што се организације тиче, Везмар је реко да је уложен велики труд, узимајући у обзир под каквим околностима се фестивал организовао, у време велике кризе и беспарице и захвалио се свима који су на било који начин помогли организацију овог фестивала.

Сви који су ове године посетили Фестивал имали су прилику да прате једну изузетно добро осмишљену и реализовану културну манифестацију, која из године у годину добија на квалитету, заједнички је закључак публике и учесника Седмог фестивала „Крајишки бисери“.

Родика Грујеску

Завишајно чдружење Крајиника "НИКОЛА ТЕСЛА"

Члесници 7. фестивала „Крајински бисери“

“Крајиници” - КУД “Младост”
Велика Греда

“Мајчино крило” - КУД “Вук
Караџић” - Темерин

Мјешовита банијска пјевачка група КУД “Пригревица” - Пригревица

КУД “Крајина” - Београд

“Коријени” - Београд

Забавнајно чдружење Крајинника “НИКОЛА ТЕСЛА”

КУД “Крајина” - Београд

“Виторог” - Будисава

“Синови Јања” - Будисава

КУД “Марија Бурсаћ”
Банатско Велико Село

“Ликоси” - Нови Сад

КУД “Петрова Гора - Кордуун”
Београд

Забавнајно чдружење Крајиника "НИКОЛА ТЕСЛА"

"Извор Лике" - Насеље Бусије

КУД "Кордуун" - Београд

"Извор" - КУД "Петар Кочић"
Честерег

КУД "Банија" - Београд

"Козара" - Футог

"Традиција" - Планџиште

Завичајно чдружење Крајиника “НИКОЛА ТЕСЛА”

Пројлашење победника

3. место

Женска пјевачка група КУД “Петрова Гора - Кордун” - Београд

КУД „Петрова Гора - Кордун“ основан је 2000. године у Београду. Једна од секција КУД-а је и женска изворна пјевачка група, која се бави сакупљањем и очувањем народних пјесама Кордуна. Од како постоји група, прикупиле смо и припремиле велики број пјесама, које представљамо на различитим манифестацијама које негују изворно народно стваралаштво. Такође, као резултат нашег рада на прикупљању и неговању културног блага српског народа са Кордуна, је и ЦД са изворним пјесама из завичаја, који смо снимиле 2009. године.

Група је наступила у саставу: Бојана Кекић, Мара Шарић и Недељка Беатовић.

2. место

Мушка пјевачка група КУД “Крајина” - Београд

Четири вијека након спаљивања моштију Светог Саве, на исти дан, основан је КУД „Крајина“. Мушка пјевачка група у овом саставу дјелује од 2005. године. Вођени идејом културопошког и духовног опстанка и обнове, његовањем и развијањем аутентичне културне баштине и традиције, усмјерили смо се на изворну пјесму Срба са западне стране Дрине, како бисмо сачували успомену на дjetinjstvo, крај ће смо рођени и завјет праједова да чувамо своје обичаје како сутра не бисмо црвенили пред потомцима својим.

Група је наступила у саставу: Милорад Загорац, Саша Лукић, Зоран Чучковић, Никола Ђапић, Горан Вјештица и Милош Калањ.

1. место

Изворна група “Традиција” - Пландиште

Група „Традиција“ основана је почетком 2006. године, а име групе на најбољи начин одсликава сврху њеног постојања. Кроз очување изворног крајишког пјевања, дајемо свој допринос у очувању крајишког културног блага, које су стварале генерације наших предака. Његујемо традиционално пјевање и изворне пјесме из завичаја (Лике, Далматинске загоре, Кордуна, Баније и Босанске Крајине). Иза себе имамо успешне наступе на врло значајним културним манифестацијама и крајишким вечерима. Да смо на добром путу, показује и ова награда на седмом фестивалу „Крајински бисери“.

Група је наступила у саставу: Богдан Вукас, Милан Везмар, Зоран Пећанац и Стево Грубић.

Завршијено чдружење Крајиника "НИКОЛА ТЕСЛА"

Затварање фестивала:
Никола Вељмар

Затварање фестивала
пјесмом "Нема раја ..."

Гост фестивала Добриваје Павлица заједно са свим учесницима
затвара програм пјесмом "Нема раја ..."

Реализацију Седмог фестивала „Крајински бисери“ помогли су:

- ❖ Општина Пландиште
- ❖ Телеком Србија а.д.
- ❖ Комесаријат за избеглице Републике Србије
- ❖ Фондација Хемофарм - Вршац
- ❖ ДОО „Мудрић компани“ - Вршац
- ❖ СЛ Пивара - Вршац
- ❖ ДОО „Шарк“ - Вршац
- ❖ Коалиција удружења изbjеглица у Републици Србији
- ❖ ОШ „Доситеј Обрадовић“ - Пландиште
- ❖ КОЦ „Вук Караџић“ - Пландиште
- ❖ ТР „Рада“ - Марковићево
- ❖ СТР „Цвет“ - Пландиште

Организатор им се од свег срца, јавно захваљује!

Завичајно чдружење Крајишника “НИКОЛА ТЕСЛА”

Трећи турнир у боћању - Бачка Топола 2009

Изворна група „Традиција“ и Никола Везмар, председник Завичајног удружења Крајишника „Никола Тесла“ били су гости на Трећем турниру у боћању, одржаном 22. августа 2009. године у Бачкој Тополи. Организатор овог такмичења је Удружење избеглих, прогнаних и досељених - Бачка Топола. Од 10 часова ујутру, па све до предвечерја, надметало се укупно 12 екипа. Након тога, у клубу удружења приређена је вечера и проглашење победника. Све то пратила је добра завичајна песма групе „Традиција“, а дружење је трајало до касно у ноћ.

Великогоспојински дани 2009 - Велика Греда

Велика Греда, јужнобанатско село на путу између Вршца и Зрењанина, познато по налазиштима нафте, прославило је своју славу – Велику Госпојину. Централна прослава одржана је 28. августа 2009. године. У цркви Ваведења Пресвете Богородице одржана је литургија, а након тога и свечани ручак у Парохијском дому. Специјални гости на овој прослави били су Добривоје Павлица и изворна група „Традиција“.

Завичајно чдружење Крајишиника "НИКОЛА ТЕСЛА"

ДЕВЕТИ ЛИЧКИ ВИШЕБОЈ

Највећи лички град у Србији, град Апатин, и ове године био је домаћин „Личког вишебоја“, традиционалне манифестације надметања у старим витешким играма из Лике. Девети по реду „Лички вишебој“ одржан је 1. августа 2009. године, на отвореном терену Бање Јунаковић, која се налази близу Апатина. Ову културно – спортску манифестацију организовало је Завичајно удружење Срба из Лике „Матица личка“ - Апатин. На манифестацији је учествовала и екипа Завичајног удружења Крајишиника „Никола Тесла“, са примарним циљем да допринесе очувању завичајне традиције и неговању пријатељства.

У 11 часова почeo је свечани дефиле учесника. Након интонирања химне „Боже правде“ и химне Личког вишебоја „Нема раја без роднога краја“, учесницима и публици добро-

Дефиле учесника IX Личког вишебоја

дошлицу је пожелео Мирко С. Вранеш, председник „Матица личке“, док је част да свечано отвори такмичење припада Милану Шкрбићу, председнику СО Апатин.

Скок у даљ из места

Скок у вис из места

Лички момци

Вучење куке

Никола, Миодраг, Благоје и Миле

Забавајно чдружење Крајинника "НИКОЛА ТЕСЛА"

На терен су најпре изашли најмлађи такмичари, и то у дисциплини „трка у врћама за децу“, покупивши симпатије публике. Након тога уследио је главни део такмичења. Преко 200 такмичара из 16 екипа надметало се у 10 традиционалних дисциплина: трка у врећама, скок у даљ и скок у вис из места, бацање камена с рамена, обарање руке, вучење куке, пењање уз стожину, претезање штапа, надвлачење конопа и трчање по брвну. Оборена су и два нова рекорда: Зоран Шуковић из Невесиња био је најбољи у дисциплини скок у вис из места, прескочивши невероватних 153 сантиметра, док је Драјен Куљић из Бачког Брестовца камен тежак 10 килограма бацио 13,72 метара. Свеукупни победник 9. Личког вишебоја, трећи пут за редом, је екипа „Српски соко“ из Невесиња.

За публику и такмичаре у покретној војној кухињи спремљено је и подељено преко 1500 порција бесплатног ручка: војнички пасуль, овчији гулаш и слатки купус са овчетином и свињским ребрима спремљени на лички начин.

Надвлачење конопа

Чланови екипе „Никола Тесла“: Дарко Грба, Гојко Везмар, Марко Нишић, Милан Везмар, Стево Грубић, Жарко Сотоница, Милан Mrđenović, Бранко Везмар, Милан Божић, Милорад Цветичанин, Ђорђе Гавриловић и Никола Везмар, харамбаша екипе.

Обарање руке

Трка у врећама

Завичајно удружење Крајишника "НИКОЛА ТЕСЛА"

ОЛУЈА ЈОШ УВЕК ТРАЈЕ!

Паастосом у цркви Св. Рафаила Банатског у Пландиншту, 5. августа 2009. године, обележено је 14 година од прогона и страдања Срба Крајишника. Дан раније паастос и комеморација одржани су и у Београду, у цркви Св. Марка. Бројни проблеми који тиште прогнане Крајишнике и даље су нерешени.

Пландинште, 05.08.2009.

Паастосом и комеморацијом у цркви Св. Рафаила Банатског у Пландиншту, 5. августа 2009. године, обележено је 14 година од прогона и страдања Срба у хрватској војно-полицијској акцији „Олуја“. Паастос су служили протојереј ставрофор Душан Нишевић и јереј Синиша Лакичин. Почаст страдалим Србима одали су председник општине Пландинште Зоран Воркапић, представници Завичајног удружења Крајишника „Никола Тесла“, које је и организатор овог скупа, прогнани Крајишници и други грађани општине.

Паастос у цркви Св. Рафаила Банатског

Навршено је 14 година од како су снаге Хрватске војске и Хрватског вијећа обране (војска босанских Хрвата) отпочеле акцију у којој је извршено етничко чишћење Срба са простора Републике Српске Крајине, упркос томе што је овај простор званично био под заштитом Уједињених нација. У овој акцији са простора Баније, Кордуне, Лике и северне Далмације претерано је 250.000 и убијено 2000 Срба, а из дела Босанске Крајине претерано је 125.000 и убијено 800 Срба. На евидентији Документационо-информационог центра „Веритас“ налазе се имена више од 1100 несталих Срба чија је судбина и даље непозната.

Осим решавања судбине несталих Срба из Хрватске, бројни су и други проблеми који тиште прогнане Крајишнике. То се пре свега односи на решавање имовинских питања (ста-

нови одузети укидањем станарских права, накнада штете или обнова уништене имовине), исплата заосталих пензија које нису исплаћене током ратних дејстава, објављивање тајних спискова оптужених за ратне злочине, административне тешкоће при остваривању грађанских права. Посебан проблем представља Закон о кориштењу пољопривредног земљишта којег је хрватски Сабор донео у децембру 2008. године. Одредбе овог закона значе брисање Срба из земљишњих књига и њихову дефинитивну елиминацију са простора Хрватске.

Београд, 04.08.2009.

Дан раније, 4. августа 2009. паастос страдалим Крајишницима одржан је у цркви Св. Марка у Београду. Паастос су служила три епископа: банатски Никанор, захумско-херцеговачки Григорије и хвостански Атанасије уз саслужење свештенства. Више од 2000 људи окупило се да ода почаст жртвама „Олује“, а паастосу је присуствовао и председник Републике Србије Борис Тадић.

Паастос у цркви Св. Марка

На платоу испред цркве након паастоса уприличен је комеморативни скуп који је отворио Миодраг Линта, у име одбора за обележавање страдања Срба у „Олуји“ и у име избегличких удружења.

Завишајно чдружење Крајинника “НИКОЛА ТЕСЛА”

Миодраг Линта

За крајишке Србе „Олуја“ је катастрофа, зато што су као народ нестали, за само четири дана, са подручја на којима су живјели неколико вјекова. Данашњи дан је прилика да подсјетимо хрватску власт и јавност, као и међународну заједницу, да изbjеглице из Хрватске имају бројне проблеме, од којих се велики дио, још увијек не рјешава: опљачкана и уништена покретна и непокретна имовина, одузета станарска права и погљопривредно земљиште, бесправно коришћење приватне имовине, склопљени уговори о размјени кућа и станови под неповољним условима, неисплаћене пензије, искљученост из процеса приватизације, спискови осумљичених, оптужених и осуђених Срба, често на основу лажних доказа, страх од неоснованих привођења и хапшења, спора обнова повратничких крајева, немогућност запошљавања Срба у јавним и државним службама.

Драги земљаци, за нас Олуја још увијек траје! У претходном периоду добили смо бројна обећања од којих су многа остала мртво слово на папиру. Четрнаест година од завршетка рата и даље смо препуштени сами себи.

Са овога мјesta тражимо, да Србија и Хрватска, уз помоћ и подршку међународне заједнице, коначно, у разумном року, пронађу трајно и правично рјешење бројних проблема наших људи, који су највеће жртве ратова на простору бивше Југославије.

Плато испред цркве Св. Марка

У пригодном културно-уметничком програму одата је пошта ове године преминулом крајишком глумцу и песнику Милету Станковићу.

Његову песму рецитовала је драмска уметница Маја Колунџија-Зоро. Песму „Мајка православна“, посвећену страдању Срба код Вргинмоста у време фашистичке НДХ, казивао је познати београдски глумац пореклом са Баније Петар Краљ. У знак сећања на страдале код Петровца, крајишка песникиња Сава Крнета казивала је стихове „На петровачкој цести“ Бранка Ђорђића. Мићо Јелић Грновић рецитовао је своје стихове о страдању Крајиника у „Олуји“ а изворне крајишке песме извели су чланови КУД-а „Крајина“ и Светлана Стевић-Вукосављевић. На крају програма усвојена је Резолуција коју је окупљенима прочитao новинар Танјуга Дарко Переић.

Културно-уметнички програм

Више десетина хиљада кључева чека на поврат имовине!

У порти цркве Св. Марка био је постављен велики пано, на који су прогнани качили кључеве својих станови и кућа, које су годинама стицали, а на које не могу да остваре право пуних 14 година. Већ после неколико минута пано је био препун кључева, па су људи наставили да их одлажу на земљу. Пано са кључевима постављен је са циљем да се домаћа и светска јавност, као и доносиоци одлука подсете на одузета станарска права више десетина хиљада Срба из Хрватске.

Завичајно удружење Крајишиника "НИКОЛА ТЕСЛА"

Светски дан избеглица

Двадесети јун обележава се као Светски дан избеглица. Тим поводом Коалиција удружења избеглица у Републици Србији приредила је културно-уметнички програм у Дому синдиката у Београду. Публика је имала прилику да види део нашег богатог културног наслеђа. Између осталих у програму је учествовала и изворна група „Традиција“. Дом синдиката био је испуњен готово до последњег места.

Обележавањем Светског дана избеглица кроз културно-уметнички програм, исказали смо, заправо, да смо свесни позиције у којој се налазимо, да не желимо да тугујемо нити да било ко то чини у наше име, али и да се не миримо са ситуацијом у којој смо се нашли не својом кривицом. Желимо да на цивилизован начин, решавамо проблеме који су нам наметнути.

Један од начина изражавања нашег става је и јасан однос према културним тековинама Срба Крајишиника.

Састанак Плашчана

У сали градске општине Звездара у Београду, 17. јуна 2009. године, у организацији Завичајног удружења Крајишиника „Никола Тесла“, одржан је састанак Плашчана. Скуп је отворио Никола Г. Везмар, као иницијатор састанка, поздравивши присутне и изражавајући захвалност што су се одзвали. Везмар је упознао присутне са Удружењем „Никола Тесла“ и активностима које оно проводи. Такође је указао на смисао и значај удруживања. Истакнуто је да је много тога што нас повезује и упућује на то да је неопходно да се

повежемо кроз удружење. У дискусији су учествовали готово сви присутни, износећи готово исте аргументе и подршку за удруживање. На крају састанка усвојен је закључак да се сви присутни ангажују на информисању Плашчана. За кординаторе са Везмаром одређени су Раде Косановић, Рајко Нинковић, Никола Врцель и Милан Шупица. За наредни период, у 2010. години, у плану су нови састанци и дружења, са циљем да се Плашчани организују у Београду и Новом саду, а затим и по осталим местима где живе у значајном броју.

Завичајно чдружење Крајишиника “НИКОЛА ТЕСЛА”

Сећањем и шеепом волимо и дранимо Крајину!

Пише
Бранко Бабић

Не тако давне 2003. године, тада као директор Културно образовног центра „Вук Караџић“ из Пландишта, замољен сам да помогнем, у организационо-техничком погледу, осмишљавање и реализацију Фестивала Крајишке песме, који би се по идеји организатора - Завичајног удружења Крајишиника „Никола Тесла“, одржао у Пландишту.

Схвативши идеју мого пријатеља, господина Николе Везмара, који је уз подршку Удружења и тадашњег председника Извршног одбора СО Пландиште господина Данила Ђалића, покренуо, започео и реализовао пионирски захват који смо назвали Први Фестивал крајишке пјесме, несебично и целим својим бићем укључио сам се у припреме и реализацију овог великог догађаја. У томе, рекоше нам учесници фестивала и пријатељи крајишке традиције, потпуно смо успели. То је представљало подстрек и обавезу да се настави даље. Даље је било, траје и трајаће, уз подршку многих, а нарочито општине и њеног председника господина Зорана Воркапића. И ове године, у континуитету, одржан је седми, сада такмичарски Фестивал под именом „Крајишки бисери“. Уверен сам да неће изостати ни први десетогодишњи јубилеј, а љубав према Крајини и њеној песми водиће наше наследнике ка стотом рођендану.

Предлог да се ја укључим у организацију и реализацију Фестивала доживео сам као посебну част, обавезу и одговорност. Није се могло ни замислити колико сам то желео, полазећи од својих сазнања, искуства, сусрета са крајишком песмом и њеним извођачима и изнад свега великој љубави према Крајишицима, њиховом односу према човеку, храбrosti и песми. Недосањани сан је постао јава, а ја њен непоколебљиви извршилац, који ужива у песми, а на последња два фестивала учествује у раду жирија и својим умним, радним и професиона-

лним способностима доприноси да он буде стециште садашње и будуће културне баштине и богатства наше општине.

Од почетка, па до данас, дивио сам се што је Фестивал успео да постане, не само као манифестација крајишке песме и обичаја, већ у великој мери и духовно-културни скуп свих Крајишиника, који својом извornом песмом одржавају сећање, доказују да постоје, да постоје њихове ране и сузе, те да ће они увек постојати и бити чинилац и учесник живота и овде и у свету.

Моје пријатељство са Удружењем „Никола Тесла“, заједнички рад и активности, потврђени су више пута, не само кроз организацију Фестивала, већ и кроз одласке на „Лички вишебој“ у Апатину. И на овом догађају Крајишици репрезентују, изражавају и доживљавају потпуну афирмацију, овог пута поред духовних и физичких вредности. Снага, воља за победом, а истовремено племенитост и фер плеј, темељ су ових сусрета у чему су наши Крајишици доследни промотори наше средине.

Зато, фестивалско у Пландишту и вишебојско сусретање и надметање у Апатину, као лепо сећање, нада и стварност, за мене представља визију среће и радости због које вреди волети и радовати се животу.

Да је одржавање сећања посебна врлина и вредност, Крајишици не показују само песмом и надметањем. Уверио сам се у то пуно пута, а посебно кроз одржавање помена жртвама које су пале у Крајини и за Крајину. Сваке године, 5. августа, парастосом у цркви Светог Рафаила Банатског они изражавају сећање на жртве злочина, на оне који умреше од туге и бола за својим родним крајем, својим огњиштима и завичајем. Овај догађај чини посебним и то што је у неколико наврата парастос служио Његово преосвештенство Епископ Банатски господин Никанор, што је у мени увек будило посебна осећања и лично захвалност.

На крају, једино што следи је да се захвалим свим Крајишицима и њиховом удружењу „Никола Тесла“, на поверењу које ми кроз нашу дугогодишњу сарадњу исказаше и исказују сталном и непрекидном сарадњом, па и самим чином да овом исповешћу отворим душу и искажем сва осећања и љубав коју гајим према Крајини и Крајишицима.

Завичајно удружење Крајишника "НИКОЛА ТЕСЛА"

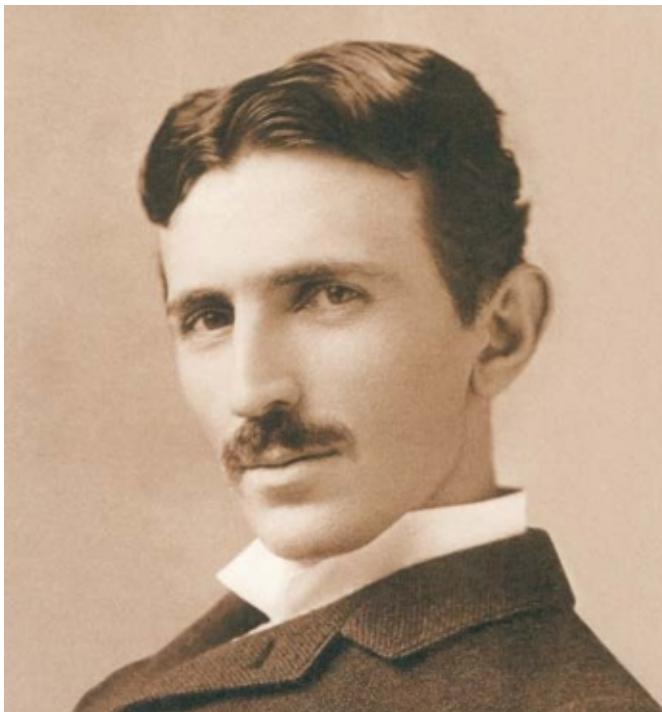
ТЕСЛА У ПОСЕТИ БЕОГРАДУ

Ја осјећам много више, но и што могу да кажем. Стога вас молим да јачину мојих осјећања не мерите по слабости мојих ријечи. Истргнут сам из сред послова да амо дођем и још не могу да се ослободим мисли и идеје, које ме ево и овде прате. У мени има нешто, што може бити и обмана, као што чешће бива код младих, одушевљених људи, али ако будем сретан да остварим бар неке од мојих идеала, то ће бити доброчинство за цијело човјечанство. Ако се те моје наде испуни, најславља мисао биће ми та, да је то дјело једног Србина. Живило Српство!"

Ове речи изговорио је усхићени Никола Тесла, 1. јуна 1892. године, када је изашао из вагона брзог воза на београдској железничкој станици, пред више хиљада раздраганих сународника. Наиме, Тесла је после веома успешних предавања по највећим европским градовима и после смрти и сахране мајке и своје краће болести отишао у Будимпешту. У главном граду Мађарске чекао га је позив града Београда, Велике школе и Српског инжењерског друштва да дође у прву посету српској престоници и да одржи предавање великошколској омладини, што је Тесла са задовољством прихватио.

На железничкој станици - пишу „Српске новине“ - „дочекали су милог госта председник београдске општине, чланови одбора за дочек, професори, великошколска омладина и врло много грађана и београдске публике што се беше ту скupила, да дочека свог брата, који је у далеком свету стекао својим научним радом чувено име.“ На Теслином коштатом лицу могло се, тврде савременици, приметити јако усхићење. Када је хтео да седне у кола заорила је одушевљена маса окупљеног народа: „Живео Тесла!“ Збуњен, велики научник рекао је онима који су му били најближи: „Браћо Срби, не усхићујте се толико!“ Никола Тесла је одсео у хотелу „Империјал“, који се тада налазио на месту данашњег платоа где је споменик Петру Петровићу Његошу, односно на простору између нове зграде Филозофског факултета и Капетан Мишиног здања.

У четвртак, 2. јуна 1892. године, Тесла је пре подне у пратњи г. Андре Николића, министра просвете и црквених послова, примљен у аудијенцију код младог краља Александра Обреновића, која је, мимо уobičajenog protot-

кола, трајала цео један час. Након тога, посетио је и краљевог намесника Јована Ристића.

После подне Тесла је обишао Народни музеј и кабинете Велике школе. Тачно у 16 часова појавио се у препуној сали Велике школе, где га је дочекала сва великошколска омладина бурним узвицима: „Живео! Добро нам дошао!“ По извештају „Новог листа“, прво, је ректор Никола Алковић окренувши се према Тесли рекао следеће речи: „Господине сматрао сам за своју свету дужност да Вам представим овде нашу будућност, нашу омладину. Исто тако мислим да испуњујем и једну дужност према њима представивши им Вас. И не могу ништа друго, до да заједно с њима викнем: Живео!“

Славни научник се, потом, захвалио на овом величанственом дочеку, следећим речима: „Господо и браћо! Одушевљен дочек који сам доживео у Београду необично ми је мио, а нарочито овај ваш дочек. Ја у вами гледам младо Српство, које има да ради на општем добру свију Срба. Али господо, немојте мислити да сам ја, отишавши са свог огњишта, заборавио на свој род и племе, не, ја сам остао Србин и тамо далеко преко дебелог мора, услед испитивања, којима се бавим. Ми се налазимо пред великим преображајем науке. Цео свет ради да што више допринесе том делу прогреса, па и ми Срби то радимо и треба

Завичајно чдружење Крајинника “НИКОЛА ТЕСЛА”

да радимо. Иако смо робовали пет стотина година, ми ипак не треба да очајавамо, јер све се може постићи. А природа нам је богато дала све своје дарове, те можемо рећи, да је српски народ на првом месту позван да успешно ради за борбу целог човечанства. Зато браћо моја, посветите се са одушевљењем раду, који треба бити и нама на првом месту, као и целом човечанству и само тако ћемо надокнадити све оно што смо изгубили. Само тако, помоћу науке, ми ћемо једнога дана моћи рећи, да смо окајали старе грехе и да смо повратили, све оно, што смо на Косову на сабљи изгубили. Живело Српство!"

Потом је Тесла одржао предавање великошколцима о својим проналасцима, комбинујући га са оним које је већ изговорио у Лондону. Затим је, око 17,30 часова, у пратњи професора и чланова одбора обишао Калемегдан.

Увече 2. јуна организован је у част Николе Тесле, банкет у Смутековцу - крај Београда где се налазила „Вајфертова пивара“ на Топчидерском брду (данас зграда Београдске индустрије пива). На тој гала вечери био је присутан велики број виђенијих Срба и Београђана, њих око стотину. Тесли је први наздравио Никола Алковић, ректор Велике школе. У лепом говору он је напоменуо, између осталог, да се веома радује, у име највећег просветног завода у Србији, што је српско име његово стекло толикога гласа у научном свету, да се сви Срби њиме могу поносити. Никола Тесла се, усхићен, захвалио на здравици и у своме обраћању присутним поменуо „да ће његово срце, далеко преко Атланског океана, вазда куцати за Српство и његову будућност и у часовима, када се његове мисли буду носиле у сфере електричних таласања“. Затим је Ђорђе Станојевић, професор Војне академије наздрављајући Тесли изнео у живом и лепом говору, на начин разумљив и за обичан свет, какве су заслуге Теслине у електротехници.

Вече је достигло врхунац тек када је устао наш омиљени лекар и песник, тада седа старија, Јован Јовановић Змај. Он је поздравио милог госта песмом „Поздрав Николи Тесли пре долaska му у Београд“, коју је сам изреци-товао. Ганут до суза Тесла му је, још док је Змај читao своје строфе, пришао и пољубио му руку. Прослављени научник је потом рекао следеће објашњавајући овај свој гест: „Кад ми је било најтеже у Америци и када сам био од свих одбачен и несхваћен, с горким сузама читao сам Вашу поезију, а сада Вам обећавам

да ћу Ваше стихове превести на енглески језик и у Америци објавити. Чини ми се да ће то бити значајније за Српство него и моји радови на пољу електрицитета.“

Затим се Тесла обратио присутнима следећим речима: „Господо и браћо! Не бих био Србин, и не бих се српски осјећао кад вечерашње вече не бих рачунао у најсретније и најдрагоценје часове у животу. Од како сам оставио отаџбину своју и вину се у далеки свијет, као и сваки човјек, имао сам и успјеха и неуспјеха, и радосних и мрачних и сретних и несретних тренутака. Но опет за то могу рећи, да ми је срећа била наклоњена, и да сам имао више радосних но тужних дана, јер сам сразмјерно за кратко вријеме достигао велике успјехе и добитке. Али, слободно, без икакова претјеривања могу рећи да никад нисам био задовољнији, нити сам икада осјећао овакву сласт успјеха, као што осјећам сада овде, у средини вашој и уз ваше признање, мила браћо, моја. А сада ћу Вам испричати кроз какве буре научник пролази да би дошао до открића. Била је то. Држао сам једну жицу у једној а другу у другој руци, а поглед ми је био уперен у стаклену цијев. Саставио сам жице, али цијев се није освијетлила. Ја се у мало нисам срушio. Да ми је топовско тане груди пробило, не би ми било теже и горе. Али опет сам се прибрао. Изашао сам поново да прегледам цијелу справу и тада сам нашао, где на једном мјесту жице нису биле спојене. Спојио сам их и цијев је засвјетлила. Мојој радости није било kraja. То су били тренуци екстазе. Такав један тренутак за мене је и сад, после овог ласкавог поздрава од човјека (Змаја), који је једини у Српству, кога толико штујем и цијеним, и чије сам пјесме у далекој туђини читао, лъубио их и сузама залијевао.“

Весеље је трајало до пола један после поноћи, када је Никола Тесла устао и оправи-вши се од присутних отишао испраћен бурним „живео“ и „срећан пут“. Сутрадан, 3. јуна 1892. године Тесла је брзим возом, у 5,22 часова, из Београда отишао у Будимпешту а одатле опет у Америку. Тако је прошао први и једини за живота боравак Николе Тесле у престоници Србије.

Теслин боравак у Београду оставио је дубоког трага. Међутим, иако је, 12. септембра, добио признање енглеског удружења инжењера и научника, а убрзо потом добио и почасну титулу доктора Колумбијског универзитета, крајем 1892. године није прошао на избору за редовног члана Српске краљевске академије.

Лика, Смиљан, родна кућа Николе Тесле

LDM Group
Zemun

Коалиција удружења избеглица
у Републици Србији

